

© Copyright for Polish edition by Bartosz Goździeniak

Data: 4.06.2013

Tytuł: Pytanie o czynność wykonywaną w czasie teraźniejszym

Autor: Bartosz Goździeniak

e-mail: bgozdzieniak@gmail.com

Darmowy artykuł, opublikowany na:

www.fluent.com.pl

Niniejszy artykuł może być kopiowany oraz dowolnie rozprowadzany tylko i wyłącznie w formie dostarczonej przez Autora oraz pod warunkiem podania informacji o jego źródle. Jakikolwiek zmiany w zawartości artykułu są zabronione bez pisemnej zgody Autora. Odsprzedaż artykułu zabroniona.

Dystrybucja w internecie:

<http://www.fluent.com.pl/index.php/artykuly>

Wszelkie prawa zastrzeżone.

All rights reserved.

Pytanie o czynność wykonywaną w czasie teraźniejszym

W zdaniach pytających zmienia się nieco szyk zdania. Ogólnie rzecz ujmując, czasownik posiłkowy będzie stał przed wykonawcą czynności, czyli ogólny wzór to: pytanie = czasownik posiłkowy + wykonawca czynności + czynność wykonywana. Przypominam, że czasownik posiłkowy to ten, przy pomocy którego tworzymy przeczenia i pytania. Wzór podany powyżej jest wzorem wyjściowym dla pytań zaczynających się od Czy...?, Kto...? Jak...? itp.

Najwięcej trudności sprawia uczącym się zadanie pytania, na które można odpowiedzieć Tak lub Nie. W języku polskim pojawia się słówko Czy...?, w języku angielskim rolę tego słówka pełni czasownik posiłkowy, ale uwaga: czasownik ten nie oznacza dosłownie Czy...?, jest tylko wykorzystywany do tworzenia tego typu pytań.

Przyjrzyjmy się teraz dwóm czasom gramatycznym, Present Simple oraz Present Continuous. Najpierw omówię tworzenie pytań zaczynających się od Czy...?, następnie wytłumaczę tworzenie pozostałych pytań.

Pytanie zaczynające się od Czy...?

Present Simple

Pamiętajmy, że czasu Present Simple używamy dla czynności w czasie teraźniejszym, powtarzających się. Podobnie jak przy zdaniach przeczących rozpatrzmy trzy grupy czasowników: czasownik być, czasowniki modalne (za przykład użyję czasownika *can*) oraz pozostałe czasowniki, przy każdej z grup inny czasownik pełni rolę posiłkowego.

Czasownik być.

Według wzoru na zdanie pytające, wiedząc, że w tym wypadku czasownik być jest posiłkowy, tworzymy pytania po prostu stawiając ten czasownik przed wykonawcą czynności. Ponadto, czasownik być sam w sobie jest czynnością wykonywaną, więc oprócz niego nie użyjemy już żadnego innego czasownika. Tak więc, ogólny wzór wygląda: czasownik posiłkowy (być) + wykonawca czynności. I tak:

be (zdanie pytające)	
Singular	Plural
Am I?	Are we?
Are you?	Are you?
Is he?	Are they?
Is she?	
Is it?	

Na pytania powyższe odpowiemy Tak lub Nie. W języku angielskim należy taką odpowiedź uzupełnić o czasownik posiłkowy, czyli w tym wypadku odpowiemy np. Tak, jestem. lub Nie, nie jestem. Uzupełniamy więc tabelę o dodatkowe kolumny:

be (zdanie pytające z odpowiedziami)					
Singular			Plural		
Am I?	Yes, I am.	No, I'm not.	Are we?	Yes, we are.	No, we aren't.
Are you?	Yes, you are.	No, you aren't.	Are you?	Yes, you are.	No, you aren't.
Is he?	Yes, he is.	No, he isn't.	Are they?	Yes, they are.	No, they aren't.
Is she?	Yes, she is.	No, she isn't.			
Is it?	Yes, it is.	No, it isn't.			

Czasowniki modalne. Podobnie, jak przy czasowniku być, czasowniki modalne również postawimy przed wykonawcą czynności. W zależności od tego, o co chcemy zapytać możemy jeszcze użyć czasownika czynności wykonywanej lub nie. I tak, wzory pytań będą wyglądały następująco: czasownik modalny + wykonawca czynności lub czasownik modalny + wykonawca czynności + czynność wykonywana. W przykładach przedstawię ten drugi sposób, korzystam z czasownika *can* (móc), czynności *read* (czytać) oraz podaję odpowiedzi:

can (zdanie pytające)					
Singular			Plural		
Can	I?	Yes, I can. No, I cannot.	Can	we?	Yes, we can. No, we cannot.
Can	you?	Yes, you can. No, you cannot.	Can	you?	Yes, you can. No, you cannot.
Can	he?	Yes, he can. No, he cannot.	Can	they?	Yes, they can. No, they cannot.
Can	she?	Yes, she can. No, she cannot.			
Can	it?	Yes, it can. No, it cannot.			

Nadmienię, że nie wszystkie czasowniki modalne możemy przetłumaczyć tak, jak *can*. Dlatego dobrze jest zapamiętać zdania z czynnością wykonywaną, gdyż wtedy dobrze nauczymy się systemu języka.

Pozostałe czasowniki. Gdy tworzymy pytanie nie używając ani czasownika być, ani czasowników modalnych, skorzystamy z czasownika posiłkowego **do**. Czasownik ten pełni rolę słówka *Czy?*, lecz tak naprawdę nic nie znaczy. Ogólny wzór na pytanie wygląda następująco: czasownik do + wykonawca czynności + czynność wykonywana. Przykłady:

read (zdanie pytające)					
Singular			Plural		
Do	I?	Yes, I do. No, I do not.	Do	we?	Yes, we do. No, we do not.
Do	you?	Yes, you do. No, you do not.	Do	you?	Yes, you do. No, you do not.
Does	he?	Yes, he does. No, he does not.	Do	they?	Yes, they do. No, they do not.
Does	she?	Yes, she does. No, she does not.			
Does	it?	Yes, it does. No, it does not.			

Proszę zwrócić uwagę, że w trzeciej osobie liczby pojedynczej (he, she, it) dodajemy do czasownika posiłkowego końcówkę -s (do + s = does), a czasownik czynności wykonywanej (read) już tej końcówki nie ma. Przypominam zasadę: jeśli jest does - czasownik w formie podstawowej.

Powrócę jeszcze do tematu przysłówków częstotliwości, czyli słówek, przy pomocy których określamy jak często wykonujemy daną czynność, np. *always*, *often* itp. Zasada, która mówi, że przysłówki te stoją przed czasownikiem (czynności wykonywanej) ma także zastosowanie w zdaniach pytających. Przykłady:

- *Can she always swim?*
- *Does she often read?*

Zmienia się troszkę szyk zdania pytającego z czasownikiem *być*, mianowicie: **czasownik być + wykonawca czynności + przysłówki częstotliwości**. Przykłady:

- *Am I always happy?*
- *Is it often sunny?*

Present Continuous

Pamiętamy, że czasu tego używamy do mówienia o teraźniejszości, czynności wykonywanej teraz, czyli jednorazowej. Przy tworzeniu pytań będziemy korzystać z czasownika *być* z czasu *Present Simple*, tym razem dodamy tylko czasownik czynności wykonywanej w postaci imiesłowu teraźniejszego, czyli czasownika z końcówką *-ing*. Tak więc ogólny wzór to: **czasownik być + wykonawca czynności + czynność wykonywana**. Przykłady:

Present Continuous (zdanie pytające)					
Singular			Plural		
Am	I reading?	Yes, I am. No, I am not.	Are	we reading?	Yes, we are. No, we are not.
Are	you reading?	Yes, you are. No, you are not.	Are	you reading?	Yes, you are. No, you are not.
Is	he reading?	Yes, he is. No, he is not.	Are	they reading?	Yes, they are. No, they are not.
Is	she reading?	Yes, she is. No, she is not.			
Is	it reading?	Yes, it is. No, it is not.			

Przypominam, że w zdaniach powyżej czasownik *być* nie znaczy *być*, lecz pełni funkcję słówka *Czy...?*, dlatego nie tłumaczymy go. Zdanie „*Am I reading?*” nie będzie brzmiał po polsku „*Jestem ja czytający?*” lecz „*Czy ja czytam?*”.

Pozostałe pytania

W tym paragrafie omówię pytania, które zaczynają się od słówek typu: *Jak? Kto?* itp. W języku angielskim pytania te nazywa się *Wh-questions* ponieważ słówko występujące na ich początku posiada litery *w i h*, nazywa się je *wh-words*.

Oto lista tych słówek:

What?	Co? Jakie?	Who?	Kto?
When?	Kiedy?	Whom?	Kogo? Komu? Kim?
Where?	Gdzie?	Whose?	Czyje?
Which?	Które?	Why?	Dlaczego?
How?	Jak?		

Na pytania te nie odpowiemy „*Tak.*” lub „*Nie.*”, lecz podamy jakąś konkretną informację, np.

➤ *Who is it? (Kto tam?)*

➤ *It's me. (To ja.)*

Schematem wyjściowym do tworzenia pytań z tymi słowami jest ten, który poznaliśmy przy omawianiu pytań *Czy...?*. Wygląda on tak: *wh-words + czasownik posiłkowy + wykonawca czynności + czynność wykonywana*. Jak widać, do całego systemu pytań *Czy...?* dodajemy po prostu *wh-word*. Poniżej podaję przykłady pytań ze słówkami *Who?* i *What?*:

Present Simple:

	Singular	Plural
czasownik być:	Who am I? Who are you? Who is he? Who is she? Who is it?	Who are we? Who are you? Who are they?
czasowniki modalne:	What can I read? What can you read?	What can we read? What can you read?

What can he read?	What can they read?
What can she read?	
What can it read?	

pozostałe czasowniki:	What do I read?	What do we read?
	What do you read?	What do you read?
	What does he read?	What do they read?
	What does she read?	
	What does it read?	

Present Continuous:

What am I reading?	What are we reading?
What are you reading?	What are you reading?
What is he reading?	What are they reading?
What is she reading?	
What is it reading?	

Oczywiście, czysto teoretycznie, zamiast słówek *Who* i *What* możemy użyć dowolnego słówka w *h - w o r d*. Niemniej jednak należy dbać o logikę zdań, które tworzymy i ich sens.

W tym miejscu chciałbym omówić pewne zagadnienie, które sprawia uczącym się małe trudności. Mianowicie pytania typu: „*Z kim rozmawiasz?*”, „*Do kogo piszesz?*” w języku polskim zaczynają się od przyimka (*z, do*) i często studenci chcą zrobić to samo w języku angielskim. Jesteśmy w stanie utworzyć wtedy prawidłowe zdanie, ale będzie ono brzmiało książkowo, zbyt formalnie.

- *Z kim rozmawiasz?*   *With whom are you talking?*
- *Do kogo piszesz?*   *To whom are you writing?*

Jeśli pragniemy mówić swobodnie i dla naszych rozmówców naturalnie, powinniśmy przyimek postawić na końcu zdania. Ponadto, pytanie zaczniemy wtedy od słówka *who*.

- *Z kim rozmawiasz?*   *Who are you talking with?*
- *Do kogo piszesz?*   *Who are you writing to?*

Gratulacje! Właśnie poznaliśmy schematy tworzenia zdań twierdzących, przeczących i pytających w czasie rzeczywistym teraźniejszym; wykorzystamy je do omawiania dalszych czasów gramatycznych. W kolejnych artykułach skoncentruję się już na każdym z nich, podając od razu przykłady każdego rodzaju zdań.